

קידושין סז

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

מתניתין ר' יהודה היא דאמר גר לא ישא ממזרת ויש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום

1. ספר שער המלך - הלכות יבום וחליצה - פרק ו הלכה יא

ודע שאני מסתפק ביבם שיבם את הממזרת או איפכא ונתעברה מביאה ראשונה, אי הולד ממזר, כיון דמן התורה רמיא עליה ליבומי, דאתי עשה ודחי ל"ת, מי נימא דאין ממזר אלא מחייבי לאוין, והאי כיון דביאת היתר היא לא הוי ממזר, או דילמא אע"ג דביאת היתר היא אפ"ה הולד ממזר, דומיא דגר שנשא ממזרת, דקי"ל הולד ממזר אע"ג דגר מותר בממזרת, ובפרק האומר [קדושין ס"ז ע"א] אמתניתין דקתני [שם ס"ו ע"ב] כל מקום שיש קדושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר, פרכינן וכללא הוא, והרי גר שנשא ממזרת דיש קדושין ואין עבירה והולד הולך אחר הפגום, דתניא גר שנשא ממזרת הולד ממזר דברי ריו"ס, ומשנינן מתניתין ר' יהודה היא דאמר גר לא ישא ממזרת, דיש קדושין ויש עבירה, יע"ש, והשתא אם איתא דיבם שיבם את הממזרת הולד ממזר, אכתי תקשי ליה הרי יבם דיש קדושין ואין עבירה והולד הולך אחר הפגום, ויש לדחות, וכעת דין זה צריך לי עיון:

2. פירוש הריב"א על בראשית פרק כה פסוק א

ויקח אשה ושמה קטורה... וא"ת היאך לעיל נשא אברהם את הגר והלא קיים כל התורה כלה וכתוב לא יבא מצרי בקהל ה', והגר היתה מצרית, וי"ל דאברהם גר היה וקהל גרים לא אקרי קהל, והר"ר יוסף משייל"ו אומר שהגר היתה שפחה משוחררת ואברהם היה גר ותנן גרים ומשוחררים מותרים לבא זה בזה:

3. ספר המקנה על קידושין - דף פב עמוד א:

שם מצינו שעשה אברהם אבינו וכו'... לכאורה ק' דאיך לקח את הגר והיא מצרית ראשונה דקי"ל כרבנן דר"ש דמצרי אפילו מצריות אסורה מיהו למאי דקי"ל דקהל גרים לא איקרי קהל י"ל דהיה לאברהם אבינו דין גר... דאכתי ק' לר' יהודה דסבירא ליה ביבמות דף ע"ח מצרי אפילו מצריות וקהל גרים איקרי קהל. מיהו לפמ"ש הרמב"ם דאין איסור במצרי אלא ע"י קידושין י"ל דסבירא ליה כמ"ד דפלגשים בלא קידושין.

4. ריטב"א על מסכת קידושין דף סז/ב

איזו זו דסיפא למעוטי מאי בירושלמי מקשה עלה דילמא למעוטי מחזיר גרושתו משנשאת לאחר דיש קידוש' ויש עבירה והולד כשר ובגמ' דילן לא אקשינן הכי דאע"ג דהולד כשר כדאמרין ביבמות היא תועבה ואין בניה תועבה מ"מ לא שייך למימר הכא אחר הפגום דהא ליכא בחד מנייהו באנפי נפשיה פגום אלא שאסורין נשואיהן:

5. ספר קובץ הערות - סימן לה

א) בהא דממזרות תלוי בתפיסת קידושין, יש לפרש דמניעת הקידושין היא הסיבה הגורמת לממזרות, או אפשר דאינו אלא סימן, דהיכא דלא תפסי בה קידושין מפני שהיא ערוה, ה"נ הולד ממזר מפני שהיא ערוה, ואותה הסיבה בעצמה שגורמת דלא תפסי בה קידושין, גורמת ג"כ שיהא הולד ממזר. ויש להביא ראיה מהא דפריך תמורה (ה' ע"ב) גבי אלמנה לכה"ג, נימא אי עביד לא מהני, ומשני גלי קרא דאינו עושה ממזרות. והיינו, דאי לא תפסי בה קידושין משום אעל"מ הולד ממזר:

ולפירוש ראשון אתי שפיר, דכיון דאעל"מ ולא תפסי קידושין הולד ממזר, אבל לפירוש שני קשה, דהא אעל"מ אינו דין מיוחד בקידושין, אלא בכל התורה, ואינו שייך לממזרות. אבל באמת נראה, דבזה נחלקו בעכו"ם ועבד הבא על בת ישראל אם הולד ממזר, וטעמו דמ"ד הולד כשר [מ"ה ע"ב], דהכא לא תפסי קידושין לא לדידיה ולא לאחרני, ופירש הרשב"א [שם], דזמה מוכח דאינו מטעם איסור ערוה אלא דלאו בני קידושין נינהו, ומ"ד הולד ממזר, ס"ל דמ"מ כיון דלא תפסי בה קידושין, מאיזה טעם שיהיה, הולד ממזר:

6. חדושי הרשב"א על מסכת קידושין דף סז/ב

אימא אידי ואידי לבן הא לכתחלה הא בדיעבד. ולא יקח (דברים כג, א) לאו שלא יהא בה לקוחין, אלא ללאו הוא דאתא, כלאו דאלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח (ויקרא כא, יד). וא"ת והא קי"ל כר' יוחנן דאמר פ"ק דתמורה (ד, ב) כל מלתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, ופרכינן ליה טובא ומשני להו, והתם נמי פרכינן והרי אלמנה לכ"ג דאמר רחמנא לא תעביד ותפסי בה קדושי, ומשני שאני התם דגלי ביה קרא לא יקח ולא יחלל, דאלמא אי לאו קרא הו"א דלא תפסי בה קדושי. ותיצו בתוס' דכיון דגלי קרא בלא יקח דכ"ג, הו"א דניליף מיניה ללא יקח דאשת אב דאע"ג דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני: